

نقش زنان در امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران با تأکید بر مؤلفه های اجتماعی - فرهنگی

دانشجو: حسین خجسته باقرزاده

استاد راهنما: دکتر رحمة ا... صدیق سروستانی

استادان مشاور: دکتر جعفر هزار جریبی، امیر سرتیپ دکتر فراهانی

دانشکده مدیریت استراتژیک

بیان مسأله

نیمی از افراد هر جامعه را زنان تشکیل می دهند. چگونگی رفتار، عقاید و باورهای آنها نه تنها در تار و پود جامعه رخنه کرده است، بلکه نسل های بعدی مطابق آن تربیت می شوند. آنها در نقش های اساسی دختری، همسری و مادری تأثیرات شگرفی بر محیط اجتماعی به جای می گذارند. بنابراین نباید و نمی توان از نقش و تأثیر آنها در مسائل مربوط به امنیت ملی غافل بود. بعد از انقلاب اسلامی با تلاش جمهوری اسلامی برای تعیین جایگاه مشخص زنان در این نظام بر اهمیت نقش آنها افزوده شد که متقابلاً توجه دشمن هم به این موضوع بیشتر شده است.

تا چند دهه گذشته جوامع و کشورهای مختلف می توانستند در چارچوب مرزهای ملی تصمیم های مورد نظر خود را به اجراء بگذارند و با شیوه های خود خواسته زندگی و فعالیت های اجتماعی خویش را سامان بدهند. اما رشد فناوری ارتباطات و بسط بیش از حد دنیای رسانه ها مرزهای ملی و فرهنگی را از بین برده است و مخصوصاً آمریکا به مدد ثروت و قدرت فزاینده تبلیغاتی و رسانه ای، شیوه های زندگی خود را بر دیگر جوامع تحمیل می کند و فرهنگ های ملی و محلی به دلیل سرریز شدن تولیدات انبوه رسانه ای و تجارتي غربی در حال غرق شدن هستند.

همان طور که هانتینگتون گفته است: غرب و به ویژه ایالات متحده بر این باور است که مردم غیر غربی می بایست خود را تسلیم ارزش های غربی، دموکراسی، بازار آزاد، حکومت محدود، جدائی دین از سیاست، حقوق بشر، فردباوری و حاکمیت قانون کنند و این ارزش ها را در تشکیلات رسمی خود بگنجانند.

این پژوهش در جهت پاسخگویی به دو سؤال زیر برآمده است:

۱- آیا زنان در امنیت ملی نقشی برای خود قائل هستند؟

۲- آیا حکومت به نقش زنان در تأمین امنیت ملی توجه دارد؟

روش تحقیق

در این پژوهش از دو روش تحلیل محتوا و پیمایش استفاده شده است. در روش تحلیل محتوا در بخش اول رورنامه همشهری از سال ۱۳۷۱ تا ۱۳۸۰ مورد تحلیل قرار گرفته است و در بخش دوم بولتن هایی حول محور رسانه های بیگانه در صدا و سیما مورد تحلیل قرار گرفت. همچنین روش پیمایشی یک نمونه ۴۱۶ نفری از دانشجویان دختر دانشگاه تهران مورد بررسی قرار گرفت.

جامعه آماری و واحد آماری

جامعه این تحقیق شامل کلیه دانشجویان دختر در گروه های اصلی تحصیلی شامل فنی مهندسی، علوم پایه، علوم انسانی، علوم پزشکی و هنر و معماری دانشگاه تهران و علوم پزشکی تهران در سال ۸۲-۱۳۸۱ است. واحد آماری این تحقیق دانشجویان دختر هریک از ۵ گروه تحصیلی دانشگاه تهران و علوم پزشکی تهران است.

یافته های پژوهشی

- توجه به مضامین و طرح موضوعات زنان در میان سال های ۸۰-۷۱ سیر صعودی داشته است و از ۲/۲ درصد در سال ۱۳۷۱ به ۴۳/۳ درصد در سال ۱۳۸۰ رسیده است.

- طرح مسائل زنان در رسانه های بیگانه از روندی رو به رشد برخوردار بوده است. - براساس داده های تحقیق که به بررسی منابع هویتی زنان می پردازد. دو فرضیه اول تحقیق که بیانگر تأثیر پذیری زنان از منابع جدید برخاسته از هویت و کاهش نفوذ منابع سنتی بر هویت جوئی در زنان است تأیید می گردد.

- فرضیات، «زنان تحت تأثیر مدرنیته در حال باز اندیشی در مورد تعریف جدیدی از خود هستند» و «اطلاع زنان از جایگاه خود در آموزه های دینی با نقش آن در امنیت ملی ارتباط دارد تأیید شد.»

- ۹۷/۵ درصد اخبار مطرح شده در رسانه ها به وضع نامطلوب زنان در ایران معطوف بوده و تنها ۲/۵ درصد به بهبود وضع آنها در بعد از انقلاب توجه دارد. بر همین اساس این فرضیه که در رسانه های بیگانه به ترویج تفکر غربی درباره زنان توجه زیادی دارند همچنین فرضیه دیگر تحقیق مبنی بر آن که در رسانه های بیگانه

در صدد بهره برداری سیاسی از موضع زنان علیه نظام جمهوری اسلامی هستند نیز به اثبات می رسد.

-از بین مضامین انتخابی مقوله مشارکت سیاسی و اجتماعی زنان بیشترین حجم مطالب و مقوله اعتدال شخصیت اسلامی زن کمترین میزان را به خود اختصاص داده است. بر همین اساس است که این فرضیه که مسؤولان بیشتر به وجه مشارکت اجتماعی و سیاسی زنان توجه دارند تا شخصیت اسلامی آنان تأیید می گردد.

-توجه مسؤولان بیشتر به هویت جویی مدرنیته زنان است تا هویت جویی سنتی. این جمله مؤید این فرضیه پژوهشی است که به نظر می رسد مسؤولان در اظهارات خود بیشتر به وجوه برخاسته از هویت جویی مدرنیته توجه دارند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پرویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی